

Egy életteli nyelv(tan)könyv

Az utóbbi években számos leíró nyelvtankönyv jelent meg az angolul tanulók számára, így a bőség zavara néha elbizonytalanít, melyiket is lenne érdemes kiválasztani. Az itt bemutatott könyv is egy a sok közül, bár minőségében és hasznosságában várhatóan kiemelkedő helyet foglal majd el a népszerűségi listán.

A 'Longman Student Grammar of Spoken and Written English' című munka egyik fő erénye, amellyel magasan kitűnik a többi nyelvtankönyv közül, hogy a benne szereplő feladatok és szövegek korpusz-alapúak. A Longman Spoken and Written English korpusz, amelyből a könyv szerzői merítettek, körülbelül 40 millió szót tartalmaz. Következésképpen a példák autentikusak, ellentétben a többi nyelvtankönyvvel, amelyekben legtöbbször kitalált, sokszor mesterkélt mondatok szerepelnek illusztrációként. A nyelv használata sokszínű – szemben azzal, amit sok esetben a nyelvtanulók hisznek róla –, minthogy a példamondatokat és a szövegeket négy különböző forrásból merítették a szerzők: tudományos szövegekből, beszélt nyelvi regiszterből (átírt párbeszédekéből), irodalmi szövegekből és újságcikkekből. Természetesen minden egyes példa után zárójelben megtalálható, hogy melyik típusú forrásból származik. Mivel a korpusz amerikai és brit adatokat egyaránt tartalmaz, a szerzők külön jelölték, ha az adott nyelvi jelenség használatában eltérés mutatkozik a két földrajzi dialektusban.

A könyv másik fő erénye, hogy nemcsak az írott nyelv nyelvtani szabályaira koncentrálnak, hanem a beszélt nyelvből is merít példákat, így az írott és beszélt nyelvhasználat közötti eltérések külön hangsúlyt kapnak. Elvégre közismert, hogy nem elég a grammatikai formákat, strukturákat megtanulni, ugyanilyen fontos a nyelv kontextushoz illő használata, amelynek során a nyelvtanuló képes érthetően megnyilvánulni. Másik érdekes vonása a tankönyvnek, hogy egyes nyelvtani jelenségek és szavak gyakoriságát is jelöli a korpuszok alapján. Olvashatunk például arról, hogy a brit és az amerikai beszélt angolban bizonyos töltelékszavak milyen gyakran fordulnak elő vagy hogy melyek a leggyakrabban használt lexikai igék. Az egyszerű és érthető grafikonokból azt is megtudhatja az olvasó, hogy az egyes regiszterekben milyen szóhasználati különbségek fordulhatnak elő.

A könyv 13 fejezetre tagolódik, melyek sorrendjükben az általános, egyszerű nyelvi jelenségek felől haladnak a bonyolultabb nyelvtani aspektusok feldolgozása felé. A fejezetek több, úgynevezett nyelvi falatkából (grammar bites) állnak, ezek az adott témakör különböző nyelvtani aspektusait írják le. Minden egyes ilyen kisebb egység néhány soros összefoglalóval, a főbb pontok kiemelésével ér véget. Az első, bevezető fejezet áttekintést ad a korpusz-alapú nyelvtanról, valamint a könyv használatáról és tartalmáról. A második és harmadik fejezet az angol nyelvtan kulcsfogalmait és -kategóriáit írja le a szavak, kifejezések és mondatrészek szintjén. A 4–7. fejezet bemutatja a kifejezések főbb típusait és jellemzőit, képzésüket, funkció szerinti elkülönítésüket, mondatban betöltött szerepüket stb. (főnévi és névszói szószerkezetek, igék és igei szószerkezetek, melléknevek és határozói szószerkezetek). A nyolcadik fejezet bevezetőt nyújt a mellékmondatok nyelvtani szerkezetéhez, pontosabban ahhoz, hogy milyen módon lehet őket egymáshoz rendelni. A 9–12. fejezet további mellékmondatokra jellemző nyelvtani strukturákkal foglalkozik. Bemutatja, hogy az egyszerű nyelvtani szószerkezetek hogyan bővülnek módosító szavakkal, állítmánykiegészítőkkal (összetett főnévi szókapcsolatokkal, igei és melléknévi bővítményekkel, határozói mellékmondatokkal és a szórendbeli variációkkal). Az utolsó fejezet a többi nyelvtankönyvből általában hiányzó területre, a beszélt nyelvre fókuszál. A beszédet mint nyelvi variánst mutatja be: hogyan változik az angol nyelvtan a spontán be-

széd során. A fejezetet egy szójegyzék követi a legfontosabb nyelvtani fogalmakkal és azok magyarázataival, ezt pedig a rendhagyó igék gyűjteménye követi.

A tankönyv az 1999-ben megjelent, több mint 1200 oldal hosszú ‚Longman Grammar of Spoken and Written English’ című nyelvtankönyv egyszerűsített és rövidített (alig 500 oldalnyi) változata. Mivel nyelvezete közérthető, minden középszintű angolnyelv-tudással rendelkező, vállalkozó kedvű tanulóknak kiváló segítség lehet a nyelvtani fortélyok felfedezésében, tudatosításában és elsajátításában.

A könyvet kiegészítő gyakorló füzet, a ‚Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook’ (2003-as kiadás) további lehetőségeket nyújt az otthoni gyakorlásra. Természetesen, a feladatok szintén autentikus szövegek felhasználásával készültek, a LSWE korpuszából. A munkafüzet fejezetcímei, valamint az egyes ‚nyelvtani falatkák’, vagyis fejezetrészek, azonosak a könyvben találhatóakkal, így könnyen utána lehet nézni a feladatokhoz kapcsolódó szabályoknak. A feladattípusok változatosak: találunk köztük olyat, amelyben a megnevezett mondatrészeket alá kell húzni, szavak jelentését kell meghatározni, saját példákat kell találni bizonyos nyelvi jelenségekre, vagy az esetleges hibát kell megtalálni és kijavítani az adott mondatokban.

Kifejezetten ajánlom angol szakos hallgatóknak, mivel a könyv jól érthető, számos példával kiegészítve ad átfogó és modern áttekintést az angol nyelvtani alapfogalmakról, valamint az angol nyelv valós használatáról. A diákok mellett hasznosnak bizonyulhat a kötet angol szakos nyelvtanárok és a nyelvszakos tanárképzésben oktatók számára is, mivel az újszerű, korpuszokból vett példák a hagyományostól eltérően és egyben újszerűen és motiválóan jelenítik meg az egyes nyelvi jelenségeket.

Biber, D. – Conrad, S., – Leech, G. (2003): *Longman Student Grammar of Spoken and Written English*.
Pearson Education Limited, Harlow, UK.

Nagy Borbála Cecília

Ami az érzékelhető világ mögött lapul: lélek és kalligráfia

Két jelentős kiállításnak adott helyet 2003 őszén és telén a budai Vár. A Magyar Nemzeti Galéria Mednyánszky László báró reprezentatív festői életművét, míg az Országos Széchényi Könyvtár a Pekingi Nemzeti Könyvtár remekeit kínálta látogatóinak. Mindkettő a maga nevében unikum és felfedezés, mindkettő az ismeretlent hozta közelebb az érdeklődőkhöz.

A festőről néhány érintőleges ismerete lehet bárkinek, hiszen ‚Mocsaras táj’ című kislakú képe a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán is szerepel, s az elmúlt évtizedekben a sokat reprodukált festmények közé tartozott, néhány *Munkácsy- és Csontváry Koszika*-képpel együtt, sőt: nyilván sokak számára vasúti kocsik fülkéinek falán lógva az önkéntelen bevésődés véletlenszerű tárgyává is vált, amiképp a ‚Munkács vidékéről’, más megnevezéssel ‚Itató’ című képe szintén. Igaz, hogy az utóbbi élesen határolt formáival és tiszta színeivel különbözik mindattól, ami a művész többi tájképen a látvány lényege, ezért munkásságáról hamis, pontosabban egyszerűsítő megállá-